

Ενότητα 8 (Τάξη 8)

Τα δικαιώματα του παιδιού-αντικείμενο διεξοδικής έρευνας!

Α Πλάνο μαθήματος

	Βασικό ερώτημα/ θέματα μαθήματος	Βασική εργασία	Υλικά
Μάθημα 1	Κατανοούμε τα άρθρα στα δικαιώματα του παιδιού;	Οι μαθητές επιλέγουν άρθρα από τη Σύμβαση για περαιτέρω καθοδηγούμενη μελέτη με κριτήρια, κατά τα επόμενα δύο μαθήματα.	Αντίγραφα από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού.
Μαθήματα 2 και 3	Κατανοούν όλοι τα κριτήρια; Πώς μπορεί ο/η εκπαιδευτικός να παρέχει υποστήριξη χωρίς να παρεμβαίνει πολύ έντονα;	Οι μαθητές δουλεύουν με τον ρυθμό τους σε μικρές ομάδες. Αναλύουν άρθρα από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, και σχεδιάζουν διαγράμματα που είναι ελκυστικά.	Περιοδικά. Χαρτί, κόλλα, ψαλίδια.
Μάθημα 4	Τι έχουμε μάθει; Πόσο απαιτητική ήταν η εργασία μας; Πώς έχουμε κάνει χρήση της ελευθερίας μας;	Οι μαθητές αναστοχάζονται πάνω στη διαδικασία εργασίας και μάθησης, και συζητάνε πώς να εκθέσουν τα δημιουργήματά τους.	Οι ολοκληρωμένες αφίσες.

Β Γενικές πληροφορίες και εκπαιδευτικοί στόχοι

Τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα του παιδιού θα παραμείνουν ένα απλό όραμα στα χαρτιά αν δεν αποκτήσουν νόημα για την πραγματική ζωή ενός ατόμου. Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνουν κατανοητά και να συνδεθούν με πραγματικές εμπειρίες, πρέπει δηλαδή να εφαρμόζονται στην καθημερινή ζωή και οι παραβιάσεις τους να εντοπίζονται.

Αν θέλουμε οι μαθητές να κατανοήσουν τα δικαιώματα του παιδιού, που είναι ο σκοπός μας εδώ, πρέπει να γίνουν ενεργοί και να εργαστούν με αυτά. Το να ακούνε ή να διαβάζουν μόνο για αυτά δεν αρκεί. Η κριτική κατανόηση και εφαρμογή των δικαιωμάτων του παιδιού δεν είναι μόνο ο στόχος αυτού του κεφαλαίου, αλλά και ολόκληρου του εγχειρίδιου.

Εδώ, θα πρέπει επίσης να γίνει μια παρατήρηση (και να επικοινωνηθεί στους μαθητές) σχετικά με τον όρο «δικαιώματα του παιδιού», καθώς κάποιες φορές προκαλεί σημαντική ενόχληση μεταξύ των εφήβων. Πολύ σωστά, δεν θέλουν να αποκαλούνται παιδιά. Παρόλα αυτά, τα δικαιώματα του παιδιού ισχύουν και για αυτούς, τουλάχιστον μέχρι την ηλικία των 18. Οι έφηβοι θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν πως τα δικαιώματα του παιδιού (ανεξάρτητα με τη χρήση της λέξης «παιδιού»), τούς παρέχουν ένα εργαλείο που μπορεί να τους βοηθήσει να εντοπίσουν περιπτώσεις αδικίας, και να διεκδικήσουν τη δικαιοσύνη. Με την επικύρωση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, κάθε κράτος αποδέχεται την υποχρέωση

εφαρμογής αυτών των δικαιωμάτων με κάθε δυνατό μέσο. Με τη σειρά του, αυτό σημαίνει υψηλή προτεραιότητα στη διαδικασία εφαρμογής, και περιλαμβάνει υποστήριξη για τα παιδιά και τους νέους ανθρώπους να ασκούν και να απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους.

Στο project για την τάξη 8, προτείνουμε οι μαθητές να ασχοληθούν με τη Σύμβαση σε βάθος, εντοπίζοντας περιπτώσεις εφαρμογής και αντίστοιχα παραβίασης των δικαιωμάτων του παιδιού στη σφαίρα της καθημερινής τους ζωής. Ως έναν πιθανό και επιπλέον στόχο του project, θα συμβουλεύαμε να γίνει μια έκθεση αφισών πάνω σε διαφορετικά δικαιώματα του παιδιού. Κάθε αφίσα θα αποτελείται από διάφορα στοιχεία: μια περιγραφή περιεχομένων, ανάλυση, παραδείγματα και απεικονίσεις του εν λόγω δικαιώματος του παιδιού. Η προσέγγιση αυτή ενθαρρύνει μια αναλυτική, καθώς και μια δημιουργική προσέγγιση του θέματος.

Από παιδαγωγική άποψη, αυτή η έκθεση παρέχει μια ευκαιρία και ένα κίνητρο για την ενασχόληση με ένα συγκεκριμένο Άρθρο της Σύμβασης. Ισως εκπαιδευτικοί από άλλες τάξεις θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως κριτές, οι οποίοι θα επιλέξουν την πιο όμορφη αφίσα για την οποία θα δοθεί ένα μικρό βραβείο (για παράδειγμα, εισιτήρια για το σινεμά, κουπόνι για βιβλίο).

Τα παραδείγματα από την τοπική ζωή ή από το διεθνές πλαίσιο θα πρέπει να προέρχονται από διαφορετικά έντυπα που οι μαθητές έχουν φέρει στο σχολείο. Ως εκ τούτου, το διάβασμα εφημερίδων και περιοδικών θα αποτελέσει ένα βασικό στοιχείο της προετοιμασίας. Χωρίς συνεργατική μάθηση (εργασία σε μικρές ομάδες project), οι μαθητές δεν θα επιτύχουν τους στόχους τους. Αυτό αποτελεί μια περαιτέρω διδακτική πρόθεση αυτού του project.

Το project θα πρέπει να καλύψει περίπου τέσσερα μαθήματα. Δεν είναι το κάθε μάθημα πλήρες από μόνο του, αλλά τα μαθήματα αυτά μαζί σχηματίζουν ένα όλον. Εντός των ομάδων, οι μαθητές θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να βρουν λογικά χρονοδιαγράμματα για τους ίδιους.

Με σκοπό την πραγματοποίηση της έκθεσης για την Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού (20 Νοεμβρίου), είναι σκόπιμο να αρχίσει το project στο τέλος Οκτωβρίου/αρχές Νοεμβρίου.

Γ Βασικά ερωτήματα για αναστοχασμό στο Κεφάλαιο 8

Βιώνουμε τα δικαιώματα του παιδιού	Μαθαίνουμε τα δικαιώματα του παιδιού	Εφαρμόζουμε τα δικαιώματα του παιδιού
<i>Εκπαιδευτικός</i>		
Με ποιον τρόπο έχουν βιωθεί οι αρχές των δικαιωμάτων του παιδιού στην τάξη και τη σχολική κοινότητα;	Τι γνωρίζουν τώρα τα παιδιά για τα δικαιώματά τους;	Μαθαίνουμε πώς να αναλαμβάνουμε δράση έξω από το σχολείο: τι μάθανε οι μαθητές για τη μελλοντική τους ζωή;
Οι μαθητές αντιλαμβάνονται την αίθουσα και το σχολείο ως ένα ενθαρρυντικό μαθησιακό περιβάλλον. Καθημερινές εφημερίδες μετατρέπονται σε υλικά για εργασίες. Με αυτό τον τρόπο, το σχολείο γίνεται ένα μέρος όπου οι μαθητές μπορούν να αναλύσουν την καθημερινή τους ζωή.	Οι μαθητές μαθαίνουν πώς να αναλύουν τα δικαιώματα του παιδιού, χρησιμοποιώντας μια συστηματική προσέγγιση.	Μαθαίνοντας πως να παρουσιάζουν ένα προϊόν (εδώ, μια αφίσα), γίνονται ικανοί να παρατηρούν και να παρουσιάζουν σημαντικά ζητήματα εκτός σχολείου.
<i>Μαθητές</i>		
Πώς έχω βιώσει τα δικαιώματά μου στην τάξη;	Τι έχω μάθει για τα δικαιώματα του παιδιού;	Τι είδους δράση είμαι ικανός να αναλάβω τώρα;
Έχω βιώσει πως οι συμμαθητές μου και ο/η εκπαιδευτικός με έχουν ενθαρρύνει, αλλά και προκαλέσει. Και οι δύο τρόποι αλληλεπίδρασης είναι τρόποι υποστήριξης για μένα.	Συνειδητοποιώ με τι ακρίβεια έχουν διατυπωθεί τα Άρθρα της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, και πόσες διαφορετικές πτυχές περιλαμβάνουν. Έχω μάθει να τα αναλύω και να σκέφτομαι πάνω σε αυτά.	Είμαι προετοιμασμένος να λάβω μέρος σε δημόσια συζήτηση σε ζητήματα που κατανοώ. Είμαι πρόθυμος να υποστηρίξω τη γνώμη μου για τα δικαιώματα του παιδιού και τα ανθρώπινα δικαιώματα, και είμαι επίσης πρόθυμος να ακούσω τις απόψεις άλλων ανθρώπων.

Υλικά

- Μεγάλα φύλλα χαρτί.
- Χαρτί σε διάφορα χρώματα.
- Μαρκαδόροι.
- Ψαλίδια.
- Κόλλα.
- Παλιά περιοδικά και εφημερίδες.
- Εικόνες και φωτογραφίες.
- Κείμενο της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (βλ. παράρτημα), ένα αντίγραφο για κάθε μαθητή.
- Περιγραφή της εργασίας, ένα αντίγραφο για κάθε ομάδα (βλ. μάθημα 2).

Δ Διαδικασία

Mάθημα 1

Ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στους μαθητές το πλήρες πρόγραμμα των επόμενων τεσσάρων μαθημάτων. Θα πρέπει να γίνει κατανοητό στην τάξη ότι πρόκειται να ασχοληθούν με το θέμα των δικαιωμάτων του παιδιού, να διεξάγουν έρευνα και τελικά να δημιουργήσουν αφίσες που παρουσιάζουν τα δικαιώματα του παιδιού, έτσι ώστε (ίσως) να συμμετάσχουν σε έναν διαγωνισμό. Θα ήταν καλό να αρχίσει το μάθημα με την επανενεργοποίηση της προηγούμενης γνώσης των μαθητών σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού.

Ο δάσκαλος μοιράζει αντίγραφα της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, του 1989 (βλ. παράρτημα). Από τα 54 Άρθρα, τα πρώτα 41 - ίσως 42 το πολύ - είναι τα πιο σημαντικά για τους μαθητές.

Εργασία: Διαβάστε ολόκληρο το κείμενο (ίσως να ολοκληρωθεί ως εργασία για το σπίτι). Επιλέξτε τρία άρθρα που θεωρείτε ιδιαίτερα σημαντικά.

Σε έναν κατάλογο που έχει συνταχθεί από το εκπαιδευτικό με τους αριθμούς των διαφόρων Άρθρων, οι μαθητές σημειώνουν τα Άρθρα που θεωρούν ιδιαίτερα σημαντικά. Δημιουργείται μια λίστα, σύμφωνα με τα πιο συχνά επιλεγμένα Άρθρα.

Ακολουθεί μια συζήτηση στην τάξη (καθοδηγούμενη από τον/την εκπαιδευτικό). Ως ερέθισμα:

- Πώς προέκυψαν αυτές οι προτεραιότητες, ποια ήταν τα κίνητρα πίσω από την επιλογή τους;
- Πώς η επιλογή των προτεραιοτήτων αντικατοπτρίζει την πραγματική κατάσταση των παιδιών και των εφήβων εδώ;
- Μπορείτε να αναγνωρίσετε ένα μοτίβο ή μια υποκείμενη αρχή;
- Ποια στοιχεία έχουν μείνει έξω;

Μαθήματα 2 και 3

Οι μαθητές δουλεύουν σε ομάδες των τριών. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να σχηματίσει αυτές τις ομάδες με τους ακόλουθους τρόπους:

- α) με τυχαία επιλογή (π.χ. μετρώντας 1 - 2 - 3),
- β) αφήνοντας τους μαθητές να επιλέξουν, αν και πρέπει να ληφθούν υπόψη ζητήματα δυναμικής της ομάδας και συμπερίληψης,
- γ) χρησιμοποιώντας διαφανή κριτήρια τα οποία αποφασίζει ο/η εκπαιδευτικός.

Οι μαθητές δίνουν στην ομάδα τους ένα όνομα και αναθέτουν τρία καθήκοντα. Κάθε ομάδα χρειάζεται έναν υπεύθυνο χρόνου, έναν υπεύθυνο για τα υλικά κι έναν συντονιστή. Η ομάδα καταγράφει για ποιο πράγμα είναι υπεύθυνο το κάθε μέλος στο πάνω μέρος ενός φύλλου A4, και αυτά τα φύλλα σχεδιασμού αναρτώνται στην τάξη. Αργότερα, οι ομάδες θα τα χρησιμοποιήσουν για να καταγράψουν τα βήματα που κάνανε για να ολοκληρώσουν την εργασία τους.

Εν τω μεταξύ, ο/η εκπαιδευτικός έχει πάρει τα 10 πιο συχνά επιλεγμένα Άρθρα από τον πίνακα, και τα έχει τοποθετήσει με την όψη κάτω, πάνω σε ένα θρανίο. Οι συντονιστές των ομάδων θα διαλέξουν τώρα στην τύχη ένα Άρθρο από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Στη συνέχεια, θα λάβουν την περιγραφή της εργασίας (βλ. παρακάτω).

Εργασία

Κάθε ομάδα ετοιμάζει μια αφίσα πάνω σε ένα δικαιώμα του παιδιού. Η αφίσα αποτελείται από τα ακόλουθα μέρη:

- Τον τίτλο του δικαιώματος του παιδιού.
- Το κείμενο του Άρθρου από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού.
- Μία εικόνα που συμβολίζει το δικαιώμα.
- Ένα κείμενο (άρθρο, ιστορία, αναφορά) που έχουν βρει από εφημερίδα, περιοδικό ή το διαδίκτυο και αναφέρεται σε αυτό το δικαιώμα. Το κείμενο θα πρέπει να είναι παράδειγμα ενός περιστατικού, στο οποίο το συγκεκριμένο δικαιώμα παραβιάζεται ή προστατεύεται. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να βοηθήσει και να δώσει συμβουλές για την αναζήτηση του κειμένου.

Αφού έχουν τελειώσει την αφίσα –και αν έχει μείνει χρόνος- η ομάδα θα επιλέξει κι άλλο ένα Άρθρο από αυτά που έχουν μείνει, και θα φτιάξει μια δεύτερη αφίσα με τον ίδιο τρόπο.

Οι ομάδες μελετούν την εργασία τους και αποφασίζουν ποιος θα είναι υπεύθυνος για τι (ανάλογα με τα καθήκοντα που αναφέρονται παραπάνω).

Προς το παρόν (μάθημα 2), έχουν κάνει μια λίστα των υλικών που απαιτούνται και έχουν σημειώσει οποιεσδήποτε ερωτήσεις μπορεί να έχουν προκύψει, έχουν αποφασίσει σχετικά με το σχέδιο δράσης τους και έχουν κάνει ένα χρονοδιάγραμμα. Σημαντικά σημεία: Τι χρειάζεται να γίνει; Τι πρέπει να συλλεχθεί; Υπάρχουν πράγματα που τα μέλη της ομάδας μπορούν να φέρουν από το σπίτι; Πού θα αποθηκευτεί το υλικό;

Είναι σημαντικό ο/η εκπαιδευτικός να ελέγχει κάθε ομάδα προς το τέλος του μαθήματος, για να δει αν η εργασία και τα καθήκοντα έχουν κατανεμηθεί με τον καλύτερο τρόπο μεταξύ των μελών της ομάδας. Ένας σύντομος διάλογος σχετικά με τα ακόλουθα ερωτήματα θα μπορούσε να είναι χρήσιμος: Πού βρισκόμαστε σε σχέση με τη δουλειά μας; Πού χρειαζόμαστε βοήθεια; Είμαστε εντάξει με την κατανομή των αρμοδιοτήτων στο πλαίσιο της ομάδας; Είναι σε όλους σαφές το τι πρέπει να ερευνήσουν και / ή συλλέξουν στο σπίτι;

Στη συνέχεια (ως εργασία για το σπίτι μεταξύ των μαθημάτων 2 και 3, καθώς και κατά τη διάρκεια του μαθήματος 3), τα παιδιά κοιτάζουν την έρευνά τους (εικόνες και κείμενο), και βρίσκουν τα σημεία που παρουσιάζουν τις κύριες προκλήσεις, και μπορεί να απαιτούν την υποστήριξη του/της εκπαιδευτικού. Στο μάθημα 3, οι μαθητές φέρνουν στο σχολείο όλη την έρευνά τους και τα πράγματα που έχουν συλλέξει. Ένα άλλο σημαντικό σημείο στο μάθημα 3 είναι ο σχεδιασμός και η δημιουργία της αφίσας, η οποία θα πρέπει να γίνει ελκυστική. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί, επίσης, να χρειαστεί να δώσει συμβουλές για αυτό το μέρος του project.

Αποσαφήνιση των πρακτικών θεμάτων της έκθεσης: Πού θα πρέπει να γίνει και πότε (ίσως σε ένα δημόσιο κτίριο); Ποιος θα πάρει μέρος (μόνο η τάξη μας, ή προτείνουμε το project και σε μια άλλη τάξη για συνεργασία); Ποιος θα ανοίξει την τελετή; Ποιοι θα προσκληθούν στην τελετή έναρξης; Πρέπει να υπάρξει μια τελετή απονομής βραβείων για την καλύτερη αφίσα; Ποια θα είναι τα μέλη της κριτικής επιτροπής;

Μάθημα 4

Παρουσίαση των τελικών αφισών στην τάξη, και συζήτηση.

Αποσαφήνιση των ερωτημάτων σε σχέση με την έκθεση (αν προγραμματιστεί).

Επαναθεώρηση των εργασιών του project (κατανομή καθηκόντων, προβλήματα με την έρευνα και τη συλλογή πληροφοριών, τι ήταν χρήσιμο/χρήσιμες συμβουλές, καλή/κακή εμπειρία, η δυναμική της ομάδας, κ.λπ.).

Κλείνοντας, μια ανασκόπηση για το θέμα των δικαιωμάτων του παιδιού: Τι πετύχαμε προκειμένου να βελτιωθεί ίσως η κατάσταση; Τι άλλο θα μπορούσε να γίνει; Ποια συγκεκριμένα μέτρα θα μπορούσαν να ληφθούν; Πότε απαιτείται η συμμετοχή των αρχών;